

Bevægelsen i Århus startede sidst på året 1970, og det var et møde med Rødstrømper fra København, der satte den i gang.

I det første halve års tid bestod Århusrødstrømperne af et halvt hundrede piger, som stort set kendte hinanden, fordi de så godt som alle var rekrutteret fra miljøet omkring universitetet. - Overfor offentligheden manifesterede Bevægelsen sig med forskellige aktioner. De kendteste er Anti-miss aktionen, Ligelønsaktionen på Kommunehospitalet sammen med Husligt Arbejderforbund og Gulvskrubbeaktionen. De er blevet til en slags skole eksempler på gode og dårlige af slagsen og er derfor blevet diskuteret meget, og de holdninger, der er kommet frem i denne diskussion er et godt udtryk for Bevægelsens politiske ståsted.

Anti-miss aktionen var rettet mod den årlige kåring af en frøken Århus i Tivoli Friheden. Nogle dage før aktionen drog man rundt og satte billeder af almindelige hverdagskvinder op ved siden af missernes billeder, og ved selve kåringen mødte 40-50 Rødstrømper op og uddelte løbesedler, hvor man blandt andet spurgte: "Hvem skal bestemme, hvem der er pæne? Reklamen? Mændene? Otto Leisner?" Desuden blev der sunget en sang, som gjorde nar ad arrangementet samtidig med, at man prøvede at holde pigerne skadesløse. - Udadtill må aktionen for så vidt betegnes som en succes, eftersom der ikke har været kåret nogen frøken Århus siden, men forskellige skønhedsfejl ved aktionen har affødt en del intern debat og kritik. Årsagen var dels at pressen benyttede lejligheden til at hænge Bevægelsen ud, dels aktionens politiske indhold eller snarere dens påståede mangel på samme. - På det punkt er de to andre aktioner for en første betragtning bedre dækket ind. Ligelønsaktionen på Kommunehospitalet var en protest mod at de kvindelige husassistenter måtte arbejde for 9,88 kr. i timen, mens mænd modtog 13,91 kr. for nøjagtig det samme arbejde; samtidig støttede Rødstrømperne et krav fra Husligt Arbejderforbund om at den megen uorganiserede arbejdskraft på Kommunehospitalet, fortrinsvis studerende, skulle melde sig ind i forbundet. Aktionen fik ikke konkrete resultater - kun ti ud af flere hundrede løst ansatte meldte sig ind

strømpebegrebet skulle betegne et samlingssted for aktiviteter på mange forskellige niveauer. Seminaret betegnede således en forskydning i retning af en feministisk orientering i Bevægelsen, hvilket ikke, som det ofte fejlagtigt har været udlagt, betyder dyrkelse af en liberalistisk "alt-hvad-kvinder-laver-er-godt" holdning, der forkaster disciplineret arbejde og tilegnelse af teoretisk viden, men derimod en fundamentalt anden opfattelse af, på hvilket grundlag teoretiseringen og disciplineringen skal finde sted. Kort karakteriseret kan man sige, at feminisme betyder troen på, at der eksisterer en skjult, nedvurderet kvindekultur, hvis værdier indgår i og udnyttes af den officielle, synlige kultur, men på en sådan måde at det skaber en hæmmende og pinefuld rollekonflikt hos dens bærere, kvinderne. Pointen i den feministiske organisationsform er, at den tager hensyn til kvinders praktiske og psykologiske muligheder for at politisere deres specielle problemstillinger ved at lade en basis- eller bevidstgørelsesgruppe, hvor medlemmerne har et følelsesmæssigt engagement i hinanden og føler sig trygge nok til at turde videregive personlige erfaringer til hinanden, levere materiale til og udstikke retningslinjer for arbejdet med at lave en teori om kvindeundertrykkelsen - den eneste måde vi kan sikre os, at det virkelig er kvindernes egen oplevelse af situationen der udtrykkes i teorien.

Den videre udvikling i Bevægelsen har efter mit skøn vist på den ene side, at det er det eneste mulige grundlag Kvindebevægelsen kan eksistere på, og på den anden at det er svært også for kvinder at sætte sig ud over samfundets alment kendte normer for effektivt politisk arbejde.

Socialistisk Kvindegruppe fungerer ikke mere, men som resultat af et initiativ fra blandt andet nogle af dens medlemmer er opstået Kvindefaglig Koordinering, der har påtaget sig at indsamle og registrere opgaver om kvindeproblematik, der skrives inden for de forskellige fag. Der er ikke noget dirøkte samarbejde med Rødstrømperne.

Selve Rødstrømpebevægelsen har været præget af en ret kraftig udskiftning, idet mange af de kvinder, der var med til at starte den, sivede ud af arbejdet i Huset i løbet af 1973 efterhånden som nye Rødstrømper overtog det. Bølgerne i debatten om en femi-

nyes oplevelse af Bevægelsen kendetegnes ved skuffelse og frustration. De fleste klager over at de ikke "føler sig som Rødstrømper", de føler at de er i periferien af Bevægelsen og mener ikke de "gamle" gør nok for at støtte arbejdet i de nye basisgrupper. Omvendt oplever de gamle situationen som en splittelse mellem ønsket om at komme videre og forpligtelsen mod søstersolidariteten.

Omkring jul gik den på Gåsefarmsseminaret nedsatte målsætningsgruppe endelig i arbejde, og et par måneder senere barslede den med et meget omfattende og meget teoretisk seminaroplæg, som dannede grundlag for diskussionen på Højbjergseminaret, der afholdtes i Bededagsferien. Det blev en sejr for den meget socialistisk/teoretisk orienterede del af Bevægelsen. Basisgrupperne afskaffedes udfra en betragtning om, at de ikke var effektive nok og erstattedes af emnegrupper - der blev lagt en strategi til en strukturstramning, og man vedtog at hele Rødstrømpebevægelsen skulle bekende sig til en socialistisk målsætning. Desuden ønskede man hurtigst muligt at påbegynde en grundig skoling af alle, gamle såvel som nye, for at prøve at komme fri af det dødvande anarkiet og den store tilstrømning i forening havde forårsaget, og i et forsøg på at skabe acceptable arbejdsvilkår enes man om at lukke Bevægelsen for nye indtil efteråret.

Trods ihærdige anstrengelser fra den af seminaret nedsatte arbejdsgruppe bliver ingen af planerne nogen sinde rigtig realiserede, og hen på efteråret dannes som sagt Socialistisk Kvindegruppe. Bortset fra at fraktioneringen betød, at Bevægelsen med et slag blev drænet for en stor gruppe meget aktive piger, opfatter jeg den ikke som nogen ulykke, og selv om de gamle, der ikke var blevet opfordret til at være med, følte en vis bitterhed og mente de blev tvunget over i en rolle som "ikke socialistiske nok", tror jeg Kvindebevægelsen er bedre tjent med at udvikle sig som kvindebevægelse frem for som marxistisk kamporganisation, og jeg synes det er beklageligt, hvis angsten for at forråde klassekampen fører til, at man i stedet forråder kvindekampen.

Efter bruddet forsøgte vi at samle stumperne på Ryomgårdseminaret i november 72. Man enedes om at acceptere en løst struktureret Bevægelse, også de "ineffektive" basisgrupper, og om at Rød-

op på de introduktionsmøder, basisgrupperne dengang afholdt på skift hver 14. dag. Med den løse struktur vi havde, måtte det selvfølgelig ende i kaos, hvad det også gjorde, og så vidt jeg kan se, har Bevægelsen ikke optrådt samlet i den tid, jeg har været i den (dvs. siden årsskiftet 71/72). Det store spørgsmål er så, om den skal det. Om det har der hersket stor uenighed i Bevægelsen, og det er blandt andet denne uenighed som året efter resulterer i en sprængning. Ca. 25 "gamle" Rødstrømper bryder ud og opretter Socialistisk Kvindegruppe. Når man ser lidt på hvorledes tingene udviklede sig i løbet af det år, er sprængningen slet ikke så overraskende, som den storvask den gav anledning til lader formode.

De nye der kom ind i Bevægelsen blev et problem snarere end en støtte af mange grunde. De optrådte mere passivt og uselvstændigt end strukturen krævede det og de "gamle" med rette eller urette forventede det. Den del af problemet, som er af almen organisationsteknisk art, er vanskeligt at løse netop i en Rødstrømpebevægelse, hvor man på grund af idealer om at alle skal være lige og ingen skal være leder er afskåret fra at "løse" det på traditionel vis med bestyrelse, sekretariat osv. Men desuden mener jeg, at man må søge årsagen i at anden generations Rødstrømperne faktisk ikke var af samme type og ikke havde samme forudsætninger som de "gamle". De havde jo netop sat sig selv i gang med at løse problemerne, mens flertallet af de nye kom, fordi de opfattede Rødstrømpebevægelsen som et tilbud om hjælp til at komme i gang. Måske fordi den ikke så det som sin opgave magtede Bevægelsen ikke at give det nødvendige lift, og frafaldet blev til alles fortvivlelse svimlende højt. Et skøn over aktive Rødstrømper i maj 72 gav mellem 80 og 100 af 400 registrerede.

I perioden blev mange kræfter brugt i forsøgene på at løse de interne problemer, hvilket spores i en dalende udadvendt aktivitet. Undtagelsen er dog EEC gruppen, der fik udgivet Sullerots rapport om kvinders erhvervsbeskæftigelse og problemer i EEC, og den såkaldte Grønttorvsgruppe, som har været aktiv i lange perioder med at kontakte folk på Strøget, blandt andet ved uddeling af løbesedler. I denne periode var det også vi fik vores eget hus, Kvindehuset i Nørregade 6, hvor vi rykkede ind i oktober. Foråret 72 præges af et ret lavt aktivitetsniveau, og de mange

lemsskare og grupper, der fungerer uden pauser. Efterhånden som Bevægelsen begyndte at vokse og der desuden skete en vis udskiftning har vi forsøgt at løse problemet med den overordnede struktur på forskellige måder, hvoraf den nuværende hverken fungerer bedre eller dårligere end nogen af de foregående. Et arbejdsudvalg tager sig af de praktiske administrative opgaver, og som besluttende organ eksisterer koordineringsmødet, hvortil grupperne sender repræsentanter, koordineringssøstre, der mødes hver 14. dag.

Hele strukturdebatten bør ses i sammenhæng med det ønske om at politisere Bevægelsen, som holdningen til de omtalte aktioner vidner om. Den har fundet sted i forbindelse med de fire seminarer, der udgør holde- og vendepunkter i Bevægelsens udvikling. Det første af disse, Gåsefarmsseminaret kaldet efter lokaliteten, hvor det fandt sted i september 71, udsprang af den begyndende debat om, hvorledes Rødstrømpebevægelsen skal prioritere kønskamp og klassekamp i forhold til hinanden. Allerede før sommerferien nedsattes fem grupper, som skulle producere oplæg til seminaret. De beskæftigede sig med emnerne: Kvinden og den historiske materialisme, Seksualitet og klassekamp, Kønsroller, Familiens struktur, Kvinden og EEC. Det viste sig imidlertid, at man slet ikke kunne nå noget der lignede en afklaring af de politiske problemer på seminaret, og man udskød derfor målsætnings- og strategidiskussionen og nedsatte i stedet en målsætningsgruppe, som dog ikke kom i arbejde før efter nytår. Grupperne, der var dannet med henblik på seminaret, genopstod i løbet af efteråret for de tres vedkommende, og seminardebatten blev således ført videre.

Gåsefarmsseminaret blev slutningen på det, nogen har kaldt første aktivitetsfase. Den var præget af en handlekraftig og optimistisk stemning, hvilket også kan læses ud af et kortsigtet mål som i det første blad formuleres således: "Vi skal først og fremmest se og blive mange".

Det var i høj grad, hvad der skete i løbet af efteråret 71. Nye Rødstrømper strømmede til efter de mange aktioner, selv om omtalen i pressen ikke altid havde været positiv, og efter årsskiftet er der 400 navne i kartoteket. Også kvinder, der ikke har direkte tilknytning til universitetsmiljøet, begynder at dukke

i forbundet. Men ikke desto mindre er den højere estimeret end Anti-miss aktionen. Det samme gælder Gulvskrubbeaktionen, der dramatisk set var et pletsjud. 25 Rødstrømper, bevæbnet med spande og gulvskrubber, skurede bogstavelig talt Rådhuspladsen, hvorefter man samlet gik gennem Strøget og uddelte løbesedler. Også dette var en ligelønsaktion til fordel for lønkrav fra Husligt Arbejderforbund, og den havde ligeledes visse uheldige punkter. Således var den lokale forbundsforkvinde Viola Jensen utilfreds med et af aktionens slagord, der lød: "Vi arbejder for kommunen, kommunen pisser på os", samt med at hun ikke på forhånd var informeret om aktionen. Når aktionen alligevel vurderes positivt af Rødstrømperne selv, er der altså tale om en vurdering på grundlag af den politiske intention snarere end på grundlag af de reelle følger af den. Samme politiske linje tegnes også af senere aktioner i Århusrødstrømpernes første forår.

I april udkom første nummer af Rødstrømpen, Bevægelsens blad. Det udkommer i øvrigt stadig nogenlunde regelmæssigt, dvs. en gang om måneden i semesterperioderne, og er et vigtigt element i Bevægelsens struktur, der trods gentagne strukturdebatter og efterfølgende forsøg på stramning er meget løs. Bladet er en væsentlig årsag til, at det overhovedet kan lade sig gøre at køre med den nuværende struktur, og samtidig også et tegn på, at der dog er noget, der kører, selv om defaitister undertiden hævder det modsatte. Trykningen af det går på skift mellem grupperne og det sendes ud til alle, der har betalt kontingent. Grundprincipperne i organisationsformen dengang og i dag er i alt væsentligt de samme, selv om de forskellige led har skiftet navne nogle gange.

Fundamentet er de i praksis relativt autonome emne- eller basisgrupper, og de organisatoriske problemer hænger selvfølgelig sammen med koordinationen af disse grupper samt med varetagelsen af de fællesopgaver som opstår blandt andet fordi omverdenen opfatter Rødstrømperne som en organisation mere end som en række enkeltindivider holdt sammen af nogle fælles idéer om kvindens stilling i samfundet. I Bevægelsens start gik alle praktiske opgaver på omgang mellem grupperne, og fællesmødet var øverste myndighed. Denne ordning forudsætter imidlertid en stabil med-

nistisk kontra en marxistisk Bevægelse er fortsat gået højt og er, trods Åboseminaret der afholdtes på Silkeborg Vandrehjem i marts 74 og som indirekte stort set kun drejede sig om denne problematik, ikke kommet nærmere til en afklaring. Jeg mener dog at kunne konstatere en tendens til, at grupper der fungerer på et feministisk grundlag, har de bedste overlevelseschancer - sikkert fordi de i langt højere grad opfylder et behov hos de kvinder, der føler sig motiverede for at arbejde med kvindeproblemet.

En feministisk Bevægelse forudsætter imidlertid en god portion selvstændigt initiativ hos de mennesker, der vil arbejde i den. Der er ikke nogen til at have overblik og give ordrer, det må hver især selv sørge for. Imidlertid kan vi ikke lade ude af betragtning, at Bevægelsen har eksisteret i tre et halvt år i Århus nu, og at man som ny med bevidstheden herom ikke kaster sig ud i at handle på egen hånd uden at vide lidt om, hvad der gik forud. Derfor er vi en gruppe, som har lavet dette introduktionshæfte i håb om at det kan give jer, der har lyst til at arbejde i Kvindebevægelsen, så meget fodfæste at springet ind i den feministiske organisationsform ikke får jer til at tabe pusten.

ANNETTE LELEUR.

Følsomheden for hinandens væsen
er en revolutionær pligt.